

УДК 007 : 304 : 070

ПЕРШІ УКРАЇНОМОВНІ СПЕЦІАЛІЗОВАНІ МЕДИЧНІ ЖУРНАЛИ НАДДНІПРЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМНО-ТЕМАТИЧНІ АСПЕКТИ

Володимир Садівничий

Сумський державний університет

вул. Римського-Корсакова, 2, Суми, 40007, Україна

e-mail: vol_sad@ukr.net

У статті розглянуто перші україномовні спеціалізовані медичні періодичні видання, що з'явилися в інформаційному просторі Наддніпрянщини в перші два десятиліття ХХ ст. Досліджено їх тематику, основні засади редакційної політики, мету діяльності, роль і місце у становленні та розвитку спеціалізованої преси України. Зазначається, що таких видань було 9, за формою всі вони – журнали. За характером і змістом друкованих матеріалів, за охопленням проблем відносяться до монотематичних.

Ключові слова: соціальна комунікація, спеціалізований журнал, тематичне спрямування, україномовні періодичні видання.

Під тиском політичних заворушень, що переростали у збройні протистояння, 17 жовтня 1905 року в Російській Імперії видано Маніфест про введення демократичних прав і свобод, зокрема й щодо друкованого слова. Небавом прийнято «Тимчасові правила про пресу» та «Закон про спілки і товариства». Ці більше навіть ніж половинчасті документи, розлого описані й проаналізовані істориками, політологами та журналістикознавцями, усе ж уплинули на активізацію національно-політичних сил у всіх сферах життя. Відповідно, у Наддніпрянщині почали виходити україномовні газети та журнали: слідом за «Хлібором» з'явилися «Рідний край», «Слобожанщина», «Запорожжя», «Рада» та ін. Низку видань ще до їх виходу або після першого номера заборонили місцеві губернатори чи цензори. Із настанням у країні нової хвилі реакції а потім і початком Першої світової війни ситуація ускладнилась аж до заборони української преси. Знову з'являється національна періодика в 1917 р. і розвивається увесь період національно-визвольної боротьби українського народу 1917–1921 рр.

Згідно з даними В. Ігнатієнка, якщо в 1905 р. у Наддніпрянській Україні видавалося 32 назви україномовних видань, то в 1919 уже 237 [1, с. 3–4]. Переважали друковані органи українських політичних партій і громадських організацій. Однак видавались і спеціалізовані україномовні видання, зокрема медичні. Поява їх супроводжувалася кількома чинниками, з-поміж яких: розвиток медицини як науки в цілому, політичні, соціальні та економічні умови, усвідомлення представниками медицини необхідності системної організації теоретичних знань національною мовою.

В історії української журналістики комплексно питання виникнення та становлення україномовної медичної періодики у перші два десятиліття ХХ ст. не досліджувалося. Саме цим і визначається актуальність статті, а також з'ясу-

ванням окремих принципів розвитку соціальної комунікації у вітчизняному інформаційному просторі.

Мета: визначення ролі й місця перших україномовних медичних газет і журналів у становленні та розвитку спеціалізованої преси України; з'ясування проблемно-тематичних напрямів.

Об'єкт – спеціалізована медична періодика, що видавались у Наддніпрянській Україні в перші десятиліття ХХ ст. *Предмет* – концепція видань, змістова наповненість, проблемно-тематичні особливості опублікованих матеріалів.

Дотичні до нашого дослідження питання розглядали Я. Ганіткевич, Т. Гринівський, Є. Грицак, Ю. Губа, В. Гутковський, О. Дей, А. Животко, В. Ігнатієнко, Т. Ківшар, О. Коновець, А. Короб, І. Крупський, О. Лисенко, Л. Лукасевич, О. Мартиненко, Ю. Меженко, С. Наріжний, М. Нечиталюк, Л. Плющ, Р. Романюк, Г. Рудий, С. Рудик, Н. Сидоренко, Л. Сніцарчук, О. Яцина, М. Ясинський та ін.

Основну джерельну базу становлять періодичні та продовжувані видання із усіх галузей медицини, що впродовж ХІХ – початку ХХ ст. видавались в 9 губерніях підросійської України (Волинська, Катеринославська, Київська, Подільська, Полтавська, Таврійська, Харківська, Херсонська, Чернігівська).

Проаналізувавши каталоги Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського, *Національної наукової медичної бібліотеки* України, інших книгозбірень України, Російської національної бібліотеки, а також наукові та бібліографічні джерела й покажчики, публікації у фахових виданнях із питань історії, медицини, соціальної комунікації можемо констатувати, що в означений хронологічними межами дослідження період у Наддніпрянщині виходило друком 9 україномовних спеціалізованих медичних видань.

За періодичністю це були: двотижневики – 3, місячники – 4, невизначено – 1. За формою – усі журнали. За місцем видання: Київ – 6, Полтава – 2, Хотин – 1.

Якщо говорити про Полтаву та Хотин, то в цих містах вихід україномовних спеціалізованих медичних видань винятково залежав від наявності особистостей, які взяли на себе весь клопіт по створенню та виданню журналів, які розуміли вагу друкованого слова національною мовою для розвитку не тільки галузі, а для розвитку соціуму загалом.

У Хотині таким виявився український аристократ, лікар Пилип Іринейович Немоловський (1857 – ?). Випускник медичного факультету Київського університету, студентом входив до драгоманівського гуртка «Політиків». Товаришував із родиною Косачів, навідував їх у Колодяжному. У 1903 р. брав участь у відкритті пам'ятника І. Котляревському в Полтаві й виголосив промову, попри заборону, українською мовою [2, с. 135–136]. Виступив редактором-видавцем 12–22 чисел журналу «Наша кооперація», співпрацював із «Рідним краєм».

Саме лікар П. Немоловський у 1906 р. видав два числа журналу «Хата» – місячник для селян з відділами: політичним, господарським і лікарським. У зверненні «До читачів» засновник писав, що видавати «таку часопись, щоб годилася і панам і селянам річ дуже трудна... Селянам треба часописі невеликої і недорогої. Ми думаємо, що у селянській газеті не потрібні ні казки, ні оповідання... У газеті для селян кожна стрічка повинна мати якесь практичне значіння у щоденному житті». Перша книжка містила відділи: «Про землю», «Розмови про старовину», «Порадник лікарський», «Як і чим треба гноїти поля», «З нашого життя». «Оповідки». Усього вийшло тільки два числа.

Полтава з'явою україномовних медичних журналів зобов'язана старанням Григорія Олексійовича Коваленка (1868–1937) – фельдшера, літератора, художника, етнографа. Разом із М. Дмитрієвим та П. Мирним видавав журнал «Рід-

ний край», виступав зі статтями в «Этнографическом обозрении», «Киевской старине», «Зорі», «Літературнонауковому віснику», «Дзвінку».

У 1915 р. він редагував вісник гігієни, санітарії, медицини і природознавства, заснований Полтавським фельдшерсько-акушерським товариством, «Життя і знання». У програмі журналу зазначалося: подавати праці і звістки з медицини, санітарії, гігієни; про природу і її сили; про влаштування і добрий лад громадської медицини; про потреби і життя медичного персоналу; про товариства, спілки і з'їзди; про стародавню народну медицину, знахарство, ворожбитство, забобони; про закони й постанови громадських (земських) та інших урядів щодо здоров'я і служби лікарів і їх поліклінік; подавати поради, відповіді на запитання; огляди нових книжок (бібліографія), портрети й малюнки. Можуть друкуватися роботи в белетристичній формі (оповідання, нариси, спогади).

У зверненні до читачів редакція наголошувала: «Для чого ми ведемо своє діло українською мовою? Чи не всім людям (а не тільки українцям) треба знати про все, про що вестимем розмови на сіх сторінках? То нащо ж заводити окремі видання для українців, литвинів, татар? Не було ще в нас народного українського медичинського часопису до сього часу – починаємо нове діло і кличемо усіх на поміч» (1913. – № 1). Своєю цільовою аудиторією журналісти бачили «селянську і робітничу інтелігенцію».

Рубрики: «Оповідки», «Бібліографія», «Поради», «Короткі поради», «Запитання і відповіді», «Хроніка і дрібні замітки», «Дописи», «З давніх газет».

У журналі друкувалися описи поширених хвороб, перших симптомів і порад щодо уникнення зараження («Холера», «Гідрофобія» та ін.), пізнавальні матеріали про корисні властивості різноманітних харчових продуктів («Кефір», «Кава», «Чай», «Какао»), статті порадицького характеру («Що таке пошести і як їх стерегтися» П. Адаменка, «Як захистити мале дитя від недугів» М. Письменного, «Догляд за малими дітьми» П. Біленка), нотатки про здоровий спосіб життя («Творить здорову культуру»), біографії і некрологи діячів медицини, Програма першого губернського фельдшерсько-акушерського з'їзду, інші матеріали.

Акцентуємо увагу на таких публікаціях: «Нові хрести», повість лікаря І. Липи; «Холод і життє» І. Луценка; «Про збирання матеріалу для української медичинської термінології» Гр. Несвяченого; «Михайло Комаров. Посмертна згадка»; «Коти і чума»; «Гігієна в школі» П. Адаменка; «Якою стежкою йти? (В справі протиалкогольної боротьби)» та ін.

Після заборони часопису Г. Коваленко зорганізував місячник «Вісник життя і знання» (1914, № 1–7) – популярнонауковий український журнал із питань медичної освіти, здорового побуту, боротьби з епідеміями, тлумачення різних явищ природи.

У зверненні до читачів, фактично повторюючи текст попереднього часопису, редакція зазначала: Маючи «Вісник життя і знання» в руках, медичинський персонал зможе добре ширити між народом знання, потрібні для здоров'я... Справедливі інтереси і потреби всього медичинського персоналу журнал наш вияснить і боронитиме, дбаючи про добру згоду і добру організацію того персоналу» (1914. – № 1. – С. 5).

Надруковано, зокрема, такі матеріали: «Спогади лікаря» – М. Пилипович; «Причини старості», «Чи потрібні фельдшері?» – лікар І. Луценко; «Про старість і смерть» – М. Письменний; «Убили!», фотографія – лікар І. Липа; «Виставка охорони природи в Харкові»; «Закон життя» – думки І. Мечникова про науку Льва Толстого; «Страшна помість в поезії Т. Шевченка»; «Чума» – поезія

Т. Шевченка; «Другий з'їзд в справі реформи фельдшерськоакушерських шкіл»; «Хворі душі в «Кобзарі» Т. Шевченка» – І. Липа; «На рідній ниві» – про лікаря Івана Липу; «М. Горький вилічився від туберкульозу»; «Зарані» – оповідання І. Бараша та ін.

Рубрики: «Оповідки», «Гігієна харчування», «Бібліографія», «Поради», «Хроніка і дрібні звістки», «Переписка редакції».

Уміщено рекламу: приймається передплата на загальнокооперативний з малюнками журнал «Наша кооперація»; приймається передплата на українську газету «Рада»; «Українська хата» – літературнокритичний, громадський український місячник; «Добра новина» – народна часопись, присвячена ширенню просвіти і науки та суспільним і господарським справам.

Значну кількість матеріалів у обох часописах подав і Григорій Коваленко, виступаючи як під власним прізвищем, так і під псевдонімами К. Вільний, К. В., Гр. Несвячений, Гриць. Його публікації стосувалися переважно пропаганди здорового способу життя та корисних порад щодо вживання різноманітних продуктів харчування: «Про громадську боротьбу з народнім лихом. З лекції про туберкульоз», «Як здобути здоров'є і силу», «Зоряна ніч. Астрономічна розмова», «Людина і громада», «Великий робітник на ниві науки І. Мечніков», «Думки в Новім Році», «Кров», «Оздоровлення городського життя», «Модест Левицький. Біографічна замітка» та ін.

Якщо ж продовжувати аналіз фельдшерських видань, то варто зацентувати увагу на журналі «Згода» (1917. № 1, вересень – № 3/4, листопад/грудень), який спершу видавало Товариство помічників лікарів, а потім Всеукраїнська фельдшерськоакушерська спілка. Редактори: Коноваленко Я. І., Біндас С. Д.

У місячнику подавалися звістки про Всеукраїнську фельдшерсько-акушерську спілку, діяльність товариств; закони, накази й інструкції медичного персоналу; інформація про медичні санітарні з'їзди. Часопис дбав про розвиток громадянської гігієни та санітарії, розповідав про умови праці й інтереси медичного персоналу, про реформу медичної освіти в Україні. Спарений випуск за листопад–грудень (№ 3/4) значну площу присвятив III Універсалу Центральної ради. Зокрема вміщено повний текст цього документу, статтю на підтримку дій ЦР «До Універсалу» С. Біндаса, вірш М. Письменного «Батьківщині». С. Біндас, зокрема, констатувавши – «Большевики кажуть, що Центральна Рада є орган буржуазії, а не трудового народу», – запитально звертався до читачів, «хіба ж це правда, хіба стане буржуазія видавати такий Універсал по якому вся влада і вся земля належить трудовому народові?». Відтак автор закликав шанувати Центральну Раду, «підтримувати її», «сталити той обух, про який казав Тарас Шевченко...».

Ще одне видання з подібною читацькою орієнтацією – «Вісник всеукраїнської Спілки лікарських помішників, помішниць і акушерок» (1918. Книжка 1–2). Редактор – Гудзій Ю. А. Видавець – Комітет Всеукраїнської Спілки лікарських помішників, помішниць і акушерок.

Завдання друкованого органу в слові «Від редакції» визначалася так: «освітлювати всі темні куточки фельдшерського питання, обстоювати перед громадянством своє право на життя і працю на користь того народу, з недр якого ми вийшли», «брати посильну участь у створенню найкращих умов життя працюючого люду», «редакція підносить питання про загальну і медичну освіту фельдшерсько-акушерського персоналу, стоячі на тім ґрунті, що добробут народу вимагає, аби особи, що провадять санітарномедичну допомогу народові, були з доброю освітою». Також зазначалося, що видання «стежить за

національнопрофесійним рухом лікарських помічників, помічниць і акушерок, висвітлює життя та діяльність організацій на місцях». Відділи журналу: «Медична санітарна хроніка», «З нашого життя», «Бібліографія і рецензії» та ін.

Загалом же першим українською мовою на інформаційному полі заявив про себе «Збірник медичної секції українського наукового товариства в Києві» – 1910 р. Редактори: Галин М. А., Черняхівський О. Г. (1910 кн. 1); Черняхівський О. Г. (1918 кн. 4, 1922 кн. 5). Видавець – Бюро наукового товариства.

Публікації стосувалися актуальних питань медицини: хірургії, неврології, офтальмології, гістології, експериментальної медицини, медичної допомоги у нічний час. Зокрема надруковані статті «Походження кил, відсоткові взаємини та особності їх» М. Галина, «Коморка центральної нервової системи з подвійним дном», «Чи існує дуоденальний діабет?» О. Черняхівського, «Chorea minor та лічення її великими дозами мишаквистої кислоти за Comбу» Л. Сікорського, «Про вплив деяких ліків на серце» А. Каківського, «Про клінічне значення симптома перехрестного рефлекса аддукторів стегна» С. Замкова, «До методики добування сечі з кожної нирки окремо» (з мал.) М. Коса, «Матеріали до питання про діяльність периферичних кров'яних жил та про роль в акті коловороту крові» С. Кобзаренка, «До питання про морфологію крові при психичних хворобах» Г. Петрусенка, «Лікування хореї лікарською гімнастикою» М. Шмигельського, також дослідження П. Блонського, М. Геращенко, Ю. Крамаренка, С. Тимофієва, ін.

Широко друкував результати досліджень із експериментальної хірургії та інших напрямів медицини Є. Г. Черняхівський, праці якого у «Збірнику...» були в числі перших наукомедичних публікацій українською мовою в Наддніпрянській Україні.

Як офіційне видання класифікуємо «Вісник Міністерства Народного Здоров'я і Опікування» (1918). Редактор – Меленевський Ю. Ф.

Завдання «Вісника...»: сприяння розробці питань народного здоров'я і опіки в Україні. Відділи часопису: I. Закони, розпорядження і обов'язкові постанови офіційних інституцій; II. Огляди діяльності місцевих громадських організацій; III. Огляди діяльності відповідних закордонних офіційних і громадських інституцій; IV. Оригінальні статті, огляди, реферати; V. Звіти про з'їзди та засідання; VI. Дописи; VII. За кордоном; VIII. Матеріали до історії медицини; IX. Реферати і рецензії; X. Медична бібліографія, біографії, некрологи; XI. Запитання і відповіді, хроніка, дрібні відомості.

Основу журналу складала повідомлення про офіційні заходи: крайовий медико-санітарний з'їзд України (16–19 жовтня 1917 р., Київ); крайовий протичумний з'їзд в Одесі (12–14 січня 1918); установчий з'їзд Українського товариства Червоного Хреста; Нарада представників губерніальних санітарних організацій при Міністерстві Народного здоров'я і опікування (22–25 травня 1919); Постанови першого Всеукраїнського з'їзду зубних лікарів. У статтях піднімалися питання організації сільської та фабрично-заводської медицини, профілактики поширених хвороб, загальної, соціальної, шкільної та професійної гігієни, медичної статистики, санаторно-курортної справи, охорони материнства і дитинства та ін.

Науково-популярні статті, зорієнтовані на читацьку аудиторію, серед якої можуть бути непрофесіонали, складала тематичну основу органу Всеукраїнської спілки лікарів українців; двохтижневого часопису наукової, практичної та громадськопобутової медицини «Українські медичні вісти» (1918. Ч. 1 – Ч. 12–13). Засновник – Корчак-Чепурківський О. Редактор – Д-р Лукасевич Є. К. Видавець – Всеукраїнська спілка лікарів.

В оголошенні про видання зазначалося, що часопис відбиватиме інтереси всього медичного персоналу: лікарів, фельдшерів, акушерок. Висловлювалося намагання роз'яснювати та втілювати в життя реформи в медико-санітарній справі, щоб полегшити життя українського населення.

Відділи видання: «Науковий», «Громадськопобутовий», «Хроніка – з офіційним відділом про військові та горожанські медичні справи», «Кореспонденції», «Оповідки».

Назва видання, дата виходу у світ і зміст подавалися також англійською мовою.

У статті «Наші завдання часу» Овксентій КорчакЧепурківський писав: «Найголовніше наше завдання – утворити українську національну медицину як науку і як практичну галузь наукового знання». Для цього він вважав необхідним утворити власні наукові і культурнопросвітницькі медичні установи; пошукати зерна емпіричної народної медицини; сприяти утворенню національно об'єднаної верстви лікарів – громадських діячів, скористатися силами прихильних до нас лікарів й іншого медичного персоналу неукраїнського походження, повернути на Україну всі розпорошені на далекій чужині українські лікарські сили. Він окреслює умови, необхідні для виконання цих завдань: «1) утворення власних наукових медичних установ, 2) запозичення наукових і практичних надбань усього цивілізованого світу, 3) створення гармонійної системи наукових досліджень щодо санітарного стану в Україні та умов санітарного життя і розвитку». Подано опис запроваджуваних у лікувальних закладах посад із повною фаховою підготовкою.

В останні місяці Першої світової війни розпочалася найстрашніша в історії людства пандемія іспанського грипу («Іспанки»), яка тривала 18 місяців у 1918–1919 рр. Тема профілактики та лікування хвороби широко висвітлювалася у статтях (Є. Лукашевич – «Іспанський грип», Т. Мирошніченко – «Патальго-анатомічні матер'яли до питання про іспанську хворобу»), інформаційних повідомленнях («Епідемія в Іспанії», «Боротьба з іспанкою», «Сиворотка проти іспанки», ін.) та додатках.

Автори усвідомлювали важливість розвитку україномовної наукової медичної термінології. Активно в цій темі виступав М. Галин. Зокрема в числі за 20 липня 1918 р. у статті «Українська медична термінологія» він зауважував, що «у загальній роботі національного відродження на нашу долю, як фахівців, припадає обов'язок пересадити медицину на національний ґрунт. Для досягнення цієї мети маємо починати з самісіньких азів, і в першу чергу взятись до укладання медичної термінології» (К. 221). Далі автор запропонував читачам словник медичних термінів, які стосувалися таких частин людського тіла, як голова, зуби, очі, вуха, мозок, скелет, таз, верхні кінцівки, судини, внутрішні органи та ін. У подальших числах видання продовжило означену тему: О. Курило – «РосійськоУкраїнський словничок медичної термінології», М. Галин – «Відповідь д. Є. Дяченкові», Є. Дяченко – «Рецензія на РосійськоУкраїнський словничок медичної термінології».

Піднімалося багато інших тем: М. Нецадименко – «Бактеріальні м'ясні отруєння», О. Черняхівський – «Про наукову і популярну літературу на Україні», Є. Д'яченко – «Про перебудову хвершальської шкільної освіти на Україні», П. Кучеренко – «Tumor glandulae pinealis seu conarii», М. Равич – «Випадок тяжкої пароксизмальної загальної асфіксії», В. Зілінський – «Вперед чи назад? Відповідь на статтю дра Дяченка», Є. Черняхівський – «Матер'яли до питання про первітню ампутацію при стреляних пораненнях кінцівок», Д. Одрина – «Орга-

нізація справи піклування каліками, інвалідами, хорими і покинутими дітьми», С. Фількенштейн – «Курорти та лічнічі місцевости на Україні», Пучківський – «Хірургічне лікування зрощення носової стінки і носової скойки (раковини)», М. Вашетко – «Етиологія нефритів» та ін.

У відділі «Хроніка» вміщені повідомлення фактично з усіх куточків України. Основу реклами, що вміщувало видання, складали повідомлення про вихід та передплату різноманітних газетножурнальних видань, публікувалися повідомлення від медичних відділів земств, губерніальних та повітових земських управ, а також приватні оголошення.

До 1920 р. вийшло 13 чисел журналу, закритого комуністичною владою.

Мало свій двотижневик і Українське товариство ветеринарних лікарів – «Вісник ветеринарної медицини» (1917–1918). Редактор – Скороходько А. К.

На сторінках «Вісника...» широко розкриті проблеми становлення української ветеринарної служби. Також надруковані «Твердження», ухвалені I Всеукраїнським ветеринарним з'їздом у м. Києві 30 листопада 1917 р., та «Постанови Всеукраїнської ветеринарної наради», яка відбулась 30 червня – 5 липня 1918 р. У журналі розглядалися питання типових числових норм розташування худоби в приміщенні, розмірів стійла і годівниці, впливу мікроклімату на здоров'я та продуктивність сільськогосподарських тварин, характеристики найбільш поширених хвороб кормових рослин, симптоматики поширених хвороб, гігієни годівлі, загальної і часткової гігієни догляду й експлуатації сільськогосподарських тварин тощо. Також наводилися цінні практичні рекомендації щодо правильного догляду за тваринами та птицею, оптимального строку парування та ін.

Редактор журналу – професор А. К. Скороходько – член ветеринарної секції Наркомзему України, завідувач ветеринарним відділом Київського губземства, член оргкомісії з відкриття Київського ветеринарнозоотехнічного інституту, згодом – його ректор (1924–1927 рр.), засновник наукової зоогієни.

У результаті проведеної роботи нами систематизовано й описано перші спеціалізовані медичні часописи, що на Наддніпрянській Україні видавалися українською мовою. У розвитку цієї преси виділяється два етапи: перший – після Маніфесту 1905 р. і до першої світової війни; другий – період державності. У перший період виходило 4 видання; у другий – 5. За формою всі вони – журнали. Шість побачили світ у Києві, два – у Полтаві, один – у Хотині.

Основа проблемно-тематичних напрямів видань, такі теми, як: маловивчені хвороби та методи боротьби з ними, наукові відкриття, лабораторні дослідження; праці з фармакології, гігієни харчування, терапевтики, санітарії, шкільної та професійної гігієни, медичної статистики, санаторнокурортної справи, охорони материнства і дитинства; матеріали про становлення медичної справи та ветеринарної служби в Українській державі, про освіту і виховання лікарів тощо. Уміщувалася реклама.

За охопленням проблем видання відносяться до монотематичних.

Подальше вивчення україномовної спеціалізованої медичної періодики дасть можливість відтворити картину становлення вітчизняної наукової та науково-популярної журналістики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ігнатієнко В. Українська книжка й преса в історичному розвитку / В. Ігнатієнко // Книга. – 1923. – № 3. – С. 3–6.
2. Старик В. П. Між націоналізмом і толерантністю / Володимир Старик. – Чернівці : Прут, 2009. – 184 с.

**FIRST SPECIALIZED UKRAINIAN MEDICAL JOURNALS
OF DNIEPER UKRAINE: PROBLEM AND TOPICAL ASPECTS****Volodymyr Sadvnychyy**

*Sumy State University,
2, Rimsky-Korsakov St., Sumy, 40007, Ukraine,
e-mail: vol_sad@ukr.net*

This article deals with the first specialized Ukrainian medical periodicals, which appeared in the information space of the Dnieper region in the first two decades of the twentieth century. The topical aspects, the basic principles of editorial policy, the purpose of their activities and the role in the development of the specialized press of Ukraine are studied here. It is noted that there were 9 of such publications, according to the form, all of them were magazines. According to the nature and content of printed materials and coverage of problems, they are considered to be monothematic.

Key words: social communication, specialized journal, thematic area, Ukrainian periodicals.

**ПЕРВЫЕ УКРАИНОЯЗЫЧНЫЕ СПЕЦИАЛИЗИРОВАННЫЕ
МЕДИЦИНСКИЕ ЖУРНАЛЫ ПРИДНЕПРОВСКОЙ УКРАИНЫ:
ПРОБЛЕМНО-ТЕМАТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ****Владимир Садовничий**

*Сумской государственной университет,
ул. Римского-Корсакова, 2, Сумы, 40007, Украина,
e-mail: vol_sad@ukr.net*

В статье рассмотрены первые украиноязычные специализированные медицинские периодические издания, появившиеся в информационном пространстве Приднепровья в первые два десятилетия XX в. Исследовано их тематику, основные принципы редакционной политики, цель деятельности, роль и место в становлении и развитии специализированной прессы Украины. Отмечается, что таких изданий было 9, по форме все они – журналы. По характеру и содержанию печатных материалов, по охвату проблем относятся к монотематическим.

Ключевые слова: социальная коммуникация, специализированный журнал, тематическое направление, украиноязычные периодические издания.